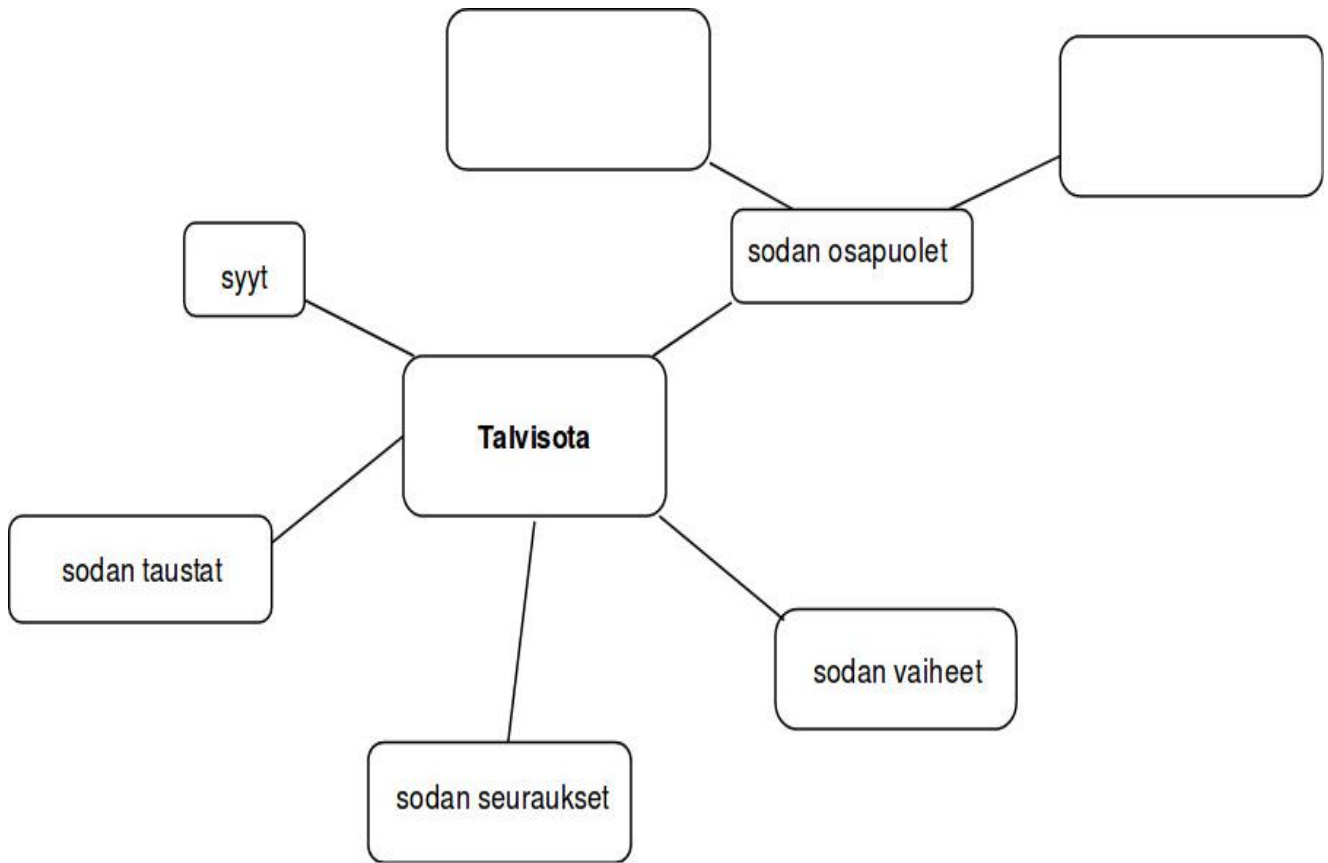

Luku 12, lukutehtävät

Tehtävät ja ohjeet alaluvun 12.1 lukemiseen

1. Silmäile alalukua 12.1. Katso nopeasti tummennetut sanat, kuvat ja kuvatekstit. Mieti, mitä tiedät asiasta etukäteen. Voit myös täydentää käsitekarttaa tiedoillasi.
2. Lue teksti huolellisesti. Tarkista uusien sanojen merkitys sanastosta.
3. Tavallisesti sotaa käsittelevät tietoteksti käsittelevät seuraavia asioita:
  - **Sodan taustat:** mitä asioita oli tapahtunut juuri ennen sotaa?
  - **Sodan syyt:** miksi sota alkoi?
  - **Sodan osapuolet:** Mitkä maat osallistuivat sotaan? Miksi he osallistuivat sotaan? Millaisia maat olivat? Miten he olivat valmistautuneet sotaan?
  - **Sodan vaiheet:** Millaisia asioita sodassa tapahtui ja milloin?
  - **Sodan seuraukset:** Kuka sodan voitti? Mitä sodan jälkeen tapahtui? Kuinka paljon ihmisiä kuoli? Mitä tapahtui voittajille? Mitä tapahtui niille, jotka hävisivät?

Etsi nyt alaluvun 12.1 tekstistä vastaukset näihin kysymyksiin. Voit valita itse, teetkö muistilistan vai käytätkö apuna käsitekarttaa.

4. Yhdistä samaa tarkoittavat ilmaukset:

Sodan syttymisen taustalla oli se, ettei Suomi ollut suostunut Neuvostoliiton aluevaatimuksiin.	●	●	Stalin ei halunnut, että Ranska ja Iso-Britannia auttavat Suomea sodassa, joten hän suostui neuvottelemaan rauhasta.
Neuvottelut Suomen ja Neuvostoliiton välillä kariutuivat.	●	●	Sota alkoi muun muassa siksi, että Suomi ei antanut Neuvostoliitolle alueitaan, joita Neuvostoliitto halusi.
Armeijan valmistautumattomuus enteili Neuvostoliitolle nopeaa voittoa.	●	●	Suomen ja Neuvostoliiton neuvottelut eivät onnistuneet.
Stalin suostui rauhanneuvotteluihin, koska ei halunnut vastaansa Suomelle apua tarjonneita Ranskaa ja Iso-Britanniaa	●	●	Suomen armeija ei ollut valmistautunut sotaan. Sen vuoksi Stalin ajatteli, että Neuvostoliitto voittaa nopeasti.

Tehtävät ja ohjeet alaluvun 12.2 lukemiseen

1. Silmäile lukua 12.2: Katso nopeasti tummennetut sanat, kuvat ja kuvatekstit. Älä vielä lue leipätekstiä. Mieti, mitä tiedät asiasta etukäteen.
2. Lue teksti huolellisesti. Tarkista uusien sanojen merkitys sanastosta.
3. Järjestä seuraavat tapahtumat oikeaan järjestykseen aikajanelle. Ensimmäinen kohta on tehty valmiiksi.

A Risto Ryti eroaa.

B Saksa ja Suomi alkavat käydä kauppaa.

C Neuvostoliitto aloittaa suurhyökkäyksen Suomeen.

D Saksa valloittaa Norjan ja Tanskan.

E Saksalaiset hyökkäävät Suomen kautta Neuvostoliittoon.

F Saksalaiset perääntyvät.

G Suomi hyökkää Neuvostoliittoon.

H asemasodan vaihe

I Tali-Ihantalan torjuntavoitto

J Suomesta ja Saksasta tulee liittolaisia.

K Saksa häviää Neuvostoliitolle Stalingradissa.

L Suomalaiset perääntyvät.

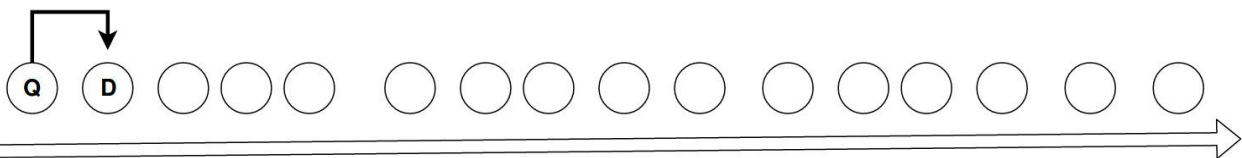
M Neuvostoliiton hyökkäys pysähtyy.

N Presidentti Risto Ryti lupaa Hitlerille, että Suomi ei tee erillisrauhaa.

O Suomi ja Neuvostoliitto tekevät välirauhan.

P Neuvostoliitto hyökkää saksalaisia vastaan Suomen alueella.

Q Saksa tarvitsee nikkeliä

4. Piirrä syiden ja seurausten välille nuoli. Ensimmäinen kohta on esimerkki: se, että Saksa tarvitsi nikkeliä, oli **syy** sille **seuraukselle**, että Saksa ja Suomi alkoivat käydä kauppaa. Siksi kirjainten välillä on nuoli.

5. Yhdistä samaa tarkoittavat ilmaukset:

Ryti lupasi, ettei Suomi solmi erillisrauhaa Neuvostoliiton kanssa.

Kun presidentti erosi, hänen ei tarvinnut enää tehdä niin kuin oli luvannut.

Neuvostoliiton suurhyökkäys lietsoi liki paniikkia joissakin sotilaissa.

Suomen oli vaikea tehdä rauha Neuvostoliiton kanssa, koska Suomi teki yhteistyötä Saksan kanssa.

Suomen mahdollisuuksia solmia rauha rajoitti liittolaisuus Saksan kanssa.

Presidentti lupasi, että Suomi ei tee rauhaa ilman Saksaa Neuvostoliiton kanssa.

Eronneen presidentin ei tarvinnut pitää antamaansa lupausta.

Jotkut sotilaat pelästyivät todella paljon Neuvostoliiton suurhyökkäystä.

Tehtävät ja ohjeet alaluvun 12.3 lukemiseen

1. Silmäile lukua 12.3. Katso tummennetut sanat, kuvat ja kuvatekstit. Älä vielä lue leipätekstiä. Mieti, mitä tiedät asiasta etukäteen. Voit jo täydentää taulukkoa tiedoillasi.
2. Lue teksti huolellisesti. Jos et ymmärrä jotakin kohtaa, tarkista uusien sanojen merkitys sanastosta.
3. Täydennä tekstin avulla taulukko, jossa vertaillaan elämää Suomessa ennen sotaa ja sodan jälkeen.

<i>ennen sotaa</i>	<i>sodan aikana ja sodan jälkeen</i>
<i>Ruokaa sai ostaa vapaasti kaupasta.</i>	
<i>Usein naiset huolehtivat kodista ja lapsista ja miehet tekivät raskaammat työt.</i>	
<i>Suomalaisia asui Karjalan kannaksella. Suurin osa lapsista asui vanhempiansa kanssa.</i>	
<i>Lakanat olivat kangasta. Kahvi tehtiin kahvipavuista jauhamalla. Perunaa viljeltiin maaseudulla.</i>	

4. Yhdistä käsite ja sen määritelmä

Varsinaisen tuotteen tilalle tehty korvaava tuote, joka jäljittelee alkuperäistä	☒	☒	sotalapsi
Ihminen, joka on joutunut muuttamaan pois sodassa menetetyltä alueelta tai alueelta sodan vuoksi	☒	☒	ostokortti
Alaikäinen, joka lähetettiin ulkomaille asumaan sotaa pako.	☒	☒	evakko
Kortti, jonka avulla säännösteltiin elintarvikkeiden kulutusta.	☒	☒	korvike

Tehtävät ja ohjeet alaluvun 12.4 lukemiseen

1. Silmäile alaluku 12.4. Katsele siis nopeasti otsikot, tummennetut sanat, kuvat ja kuvatekstit. Älä vielä lue leipätekstiä.
2. Mieti, mitä tiedät aiheesta jo nyt. Voit jo täydentää käsitekarttaa.
3. Lue luku 12.4 nyt huolellisesti kokonaan. Jos et ymmärrä jotakin lausetta, tarkista vieraiden sanojen merkitys sanastosta.
4. Täydennä käsitekartta seuraavien kysymysten avulla:

Valvontakomissio

Mikä oli valvontakomissio? Voit kirjoittaa sanan myös omalla äidinkielelläsi.

Mitä valvontakomissio teki?

Lapin sota

Miksi Lapin sota alkoi eli mitkä olivat sodan **syyt**?

Mikä oli sodan lopputulos eli mitkä olivat sodan **seuraukset**?

Sotakorvaukset

Mitä olivat sotakorvaukset? Voit kirjoittaa sanan myös omalla äidinkielelläsi.

Mitä Suomi maksoi sotakorvauksina?

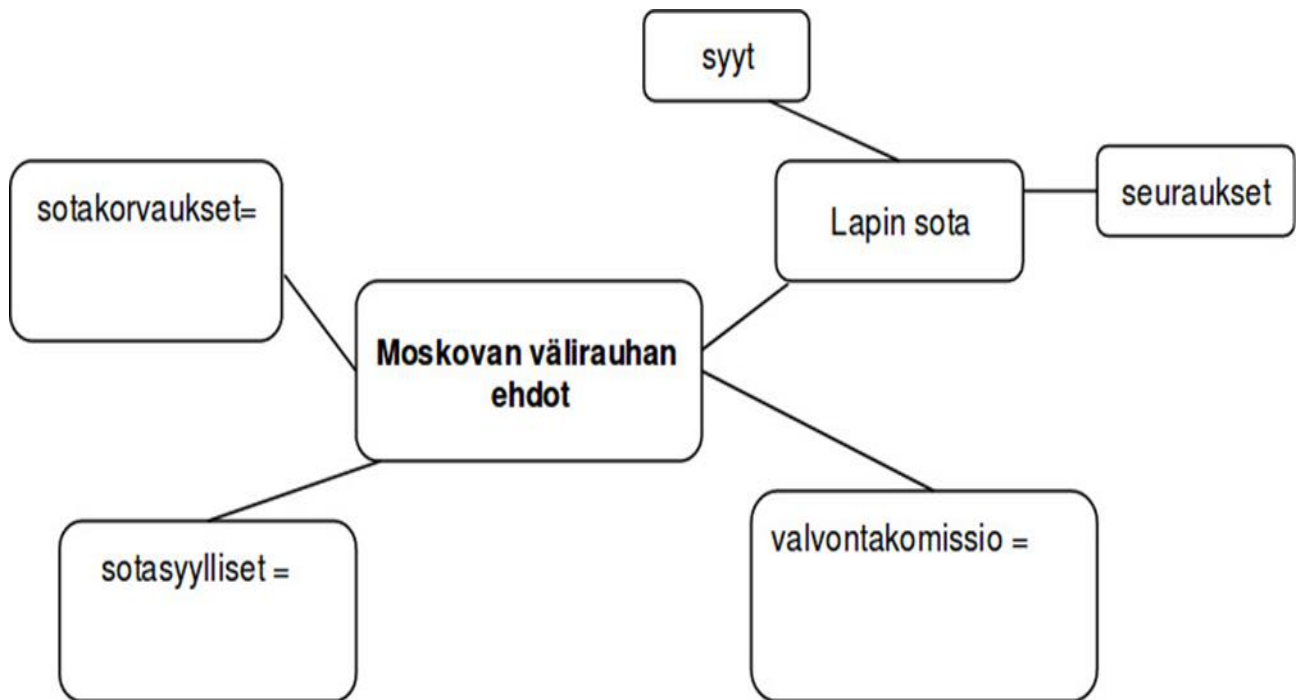
Mitä sotakorvauksista seurasi?

Sotasylliset

Mitä tarkoittaa sotasyllinen? Voit kirjoittaa sanan myös omalla äidinkielelläsi.

Keitä pidettiin sotasyllisinä?

Mitä sotasyllisille tapahtui?

5. Yhdistä ilmaukset, jotka tarkoittavat samaa asiaa:

Suomessa oli tehty uudistuksia vähävaraisten perheiden auttamiseksi. ●

● Pelättiin että Neuvostoliitto suuttuu, kun Neuvostoliitto sai tietää, että Suomi on piilottanut aseita.

Sotaa käytiin rauhanehtojen toteuttamiseksi. ●

● Ajateltiin, että Suomi oli tehnyt niin kuin rauhanehdoissa oli sanottu.

Sodanaikaisia poliitikkoja tuomittiin jälkikätein säädetyin laein vankeuteen. ●

● Suomeen oli tullut lakeja, jotka auttoivat köyhiä perheitä.

Aseiden kätkemisen paljastumisen pelättiin heikentävän Suomen ja Neuvostoliiton suhteita. ●

● Sodan jälkeen tehtiin lakeja, joiden avulla voitiin tuomita vankilaan niitä, jotka olivat johtaneet Suomea sodan aikana.

Suomen katsottiin täyttäneen rauhanehdot. ●

● Sota alkoi, koska rauhanehdoissa vaadittiin niin.